

Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Ad Durum Ekleri ve Ad Eylemlerin Öğretimi

Teaching Noun Case Suffixes and Gerund Infinitives in Teaching Turkish as a Foreign Language

Vildan ÖNCÜL¹, Sinem GÖNEN KAYACAN²

¹Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun
• vilice1@hotmail.com • ORCID > 0000-0002-2265-4836

²Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun
• gonen80@gmail.com • ORCID > 0000-0002-5932-2106

Makale Bilgisi / Article Information

Makale Türü / Article Types: Araştırma Makalesi / Research Article

Geliş Tarihi / Received: 20 Mart / March 2021

Kabul Tarihi / Accepted: 13 Aralık / December 2021

Yıl / Year: 2022 | Cilt – Volume: 41 | Sayı – Issue: 1 | Sayfa / Pages: 51-92

Atf/Cite as: Öncül, V., Gönen Kayaçan, S. "Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Ad Durum Ekleri ve Ad Eylemlerin Öğretimi - Teaching Noun Case Suffixes and Gerund Infinitives in Teaching Turkish as a Foreign Language".
Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, Ondokuz Mayıs University Journal of Faculty of Education, 41(1), June 51-92.

Sorumlu Yazar / Corresponding Author: Vildan ÖNCÜL

*Bu makale 12 Aralık 2020 tarihinde EDUCCON 2020 Empower Teaching'de "Yabancılarla Türkçe öğretiminde ad durum ekleri ve ad eylemlerin öğretimi" başlıklı bildiriden genişletilmiştir

TÜRKÇENİN YABANCI DİL OLARAK ÖĞRETİMİNDE AD DURUM EKLERİ VE AD EYLEMLERİN ÖĞRETİMİ

ÖZ:

Ülkemizde göçmen nüfusun ve son yıllarda üniversite eğitimi almaya gelen öğrenci sayısının artması, Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesine daha fazla önem verilmesine neden olmuştur. Türkçe öğreten merkezlerin artması, ders kitaplarının çeşitliliği ve bu alandaki talebi karşılama çabaları sevindiricidir. Bununla birlikte, Türkçe öğretim setlerinde dil bilgisi yapılarının öğretilme sırası farklılık göstermekte ve uzman görüşlerine göre birbirini izleyen dil bilgisi yapılarının öğretilmesi aralıklı olarak yapıldığı için öğrenciler yapılar arasındaki ilişkiyi kuramamaktadır. Bu çalışmada Türkçe öğretim setlerinde ad durum ekleri ve ad eylemlerin öğretilme şekli ve zamanlaması incelenmiştir. Çalışmanın amacı, belirlenen Türkçe öğretim setlerinde bu iki dil bilgisi yapısının hangi düzeyde ve ne şekilde öğretildiğini belirlemek ve bu yapıların hangi düzeylerde öğretilmesi, nasıl ve hangi sırayla açıklanması gerektiğini belirlemektir. Çalışmada nitel bir araştırma yöntemi olan doküman analizi kullanılmıştır. Çalışma dokümanları olarak Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe öğretim seti, Gazi Yabancılar İçin Türkçe öğretim seti, Yedi İklim Türkçe Yunus Emre Enstitüsü öğretim seti, İstanbul Yabancılar İçin Türkçe öğretim seti belirlenmiştir. İncelenen öğretim setlerinde ad durum eklerinin A1 seviyesinde ancak ad eylemlerin farklı seviyelerde yer aldığı, yani birbiriyle bağlantılı iki yapının birbirinden bağımsız ele alındığı ve öğretiminin aralıklı yapıldığı, yapılar aralarında öğrencinin kurabileceği bağın yeterince belirtilmediği tespit edilmiştir. Çalışmada söz konusu yapıların birbiriyle bağlantılı olduğu, aynı seviyede art arda nasıl anlatılması gerektiği örneklerle verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Ad eylem, ad durum ekleri, Türkçe öğretim setleri, yabancı dil olarak Türkçe öğretimi

TEACHING NOUN CASE SUFFIXES AND GERUND INFINITIVES IN TEACHING TURKISH AS A FOREIGN LANGUAGE

ABSTRACT:

The increase in the immigrant population in our country and the number of students coming to get university education in recent years has led to more emphasis to be put on teaching Turkish as a foreign language. The increase in centers teaching Turkish, the diversity of textbooks and the efforts to meet the demand in this field are pleasing. However, the order of teaching grammar structures in Turkish teaching sets differs and according to the expert opinions, learners cannot es-

establish the connection in between as the teaching of successive grammatical structures is done intermittently, and thus, they can't realize the relationship between the structures that are the continuation of each other. In this study, the way and timing of teaching noun case suffixes and gerund infinitives in Turkish teaching sets were examined. The aim of the study is to determine at what level and in what way these two grammar structures are taught in the determined Turkish teaching sets, and to determine the levels at which these structures should be taught, how and in which order they should be explained.

In the study, document analysis, which is a qualitative research method, was used. Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe teaching set, Gazi Yabancılar İçin Türkçe teaching set, Yedi İklim Türkçe Yunus Emre Enstitüsü teaching set, and İstanbul Yabancılar İçin Türkçe teaching set were determined as documents to analyze. It was determined that in the examined teaching sets, the noun case suffixes are at the A1 level while gerund infinitives are at different levels, that is, the two interrelated structures are addressed independently from each other, the teaching is done intermittently, and the connection that learners can make between the structures is not sufficiently specified. In the study, it is shown with examples that these structures are interconnected and how they should be explained successively at the same level.

Keywords: *Gerund infinitives, noun case suffixes, Turkish teaching sets, teaching Turkish as a foreign language.*

GİRİŞ

Bir dilin yabancı dil olarak öğretimi ve nasıl öğretileceği uzun yıllardan beri araştırmacıları meşgul eden bir konu olmuş, bu alanda pek çok deneysel yöntem uygulanmıştır. Dil bilgisi çeviri yöntemiyle başlayan öğretimde sonraları kulak dil alışkanlığı yöntemi esas alınırken son yıllardaki eğitim anlayışına göre dil bilgisi amaç değil, araç olarak görülmüştür. Günümüzde uluslararası dil öğretim merkezlerinin genelinde dört temel beceriye dayalı yöntemler kullanılmaktadır. Dil bilgisi dört temel beceriyi destekler niteliktedir. Böylece dil öğretiminde temel beceriler, dil bilgisi öğretimiyle desteklenmekte; sözlü ve yazılı ifadenin etkili olması sağlanmaktadır.

Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metninde (2009) dil bilgisine bağlı beceri, dilin dil bilgisi kurallarını öğrenip uygulama yetisi şeklinde tanımlanır. Dil bilgisi becerisinde esas olanın dil kalıplarını ezberlemek değil, kurallara göre üretilmiş söz öbeklerini ve cümleleri anlamak ve anlatmak olduğu belirtilir (DİOBM, 2009,

s. 107). Dört temel beceride öğrenciyi yeterli hâle getirmek, ikinci dil öğretiminin temel amacıdır. Bu becerilerin gelişmesi için dil bilgisine ihtiyaç vardır. Dil bilgisi öğretimi, diğer dillerin öğretiminde gerekli olduğu kadar yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde de gereklidir (Melanlıoğlu, 2012, s. 2402). Dil bilgisi kurallarının dil öğretiminde önemli rolü vardır; ancak bunların verilmiş biçimi ve dil öğretimindeki temel becerilerle ilişkilendirilmesi büyük önem taşır (Kurt, 2016, s. 265).

BENZER DİL BİLGİSİ YAPILARININ ÖĞRETİMİ

Ad Durum Eklerinin Öğretimi

Türkçe öğretiminde özellikle konuşma ve yazma becerisinin etkili olmasını sağlayan ad durum eklerinin ve ad eylemlerin öğretimi, uzlaşmaya varılamamış dil bilgisi konularındandır. Türkçenin ana dili öğretiminde ad durum ekleri ve ad eylemlerin işlevlerinin öğretimi ne kadar önemliyse Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde de aynı derecede önemlidir. Vural ve Böler (2017, s. 149), ad durum eklerinin bir adın diğer sözcüklerle olan ilişkisini sağladığını belirtir. Korkmaz'ın (2009, s. 23) cümlede adlar ve fiiller arasındaki anlam ilişkisini karşılayan ekler; Ergin'in (1998, s. 226) adın diğer sözcüklerle ilişkisi sırasında içinde bulunduğu durumlar olarak tanımladığı ad durum eklerinin öğretiminde, ekin cümleye ve cümledeki ada verdiği anlam dışında görünürdeki işlevi esas alınır. Mert (2003, s. 27), Türkçe dil bilgisi üzerine yapılan çalışmalarda ad durum ekleri öğretiminde ekin biçim birim bakımından incelendiğini belirtir. Balyemez (2016, s. 77), ad durum eklerinin cümleye kattığı anlamın eke adını veren durumlarla sınırlı olmadığını, eklerin zamanla yeni işlevler kazanarak cümleye farklı anlamlar kattığını söyler ve ad durum ekleri öğretiminin zaman ve uğraş gerektiren bir süreç olarak karşımıza çıktığını belirtir.

Ad durum ekleri ile ad eylemlerin, setlerde ne şekilde yer aldığı tespit edildiği bu çalışmada, birbirinin devamı olan bu iki konunun söz konusu öğretim setlerinde bağımsız konular şeklinde ele alınması uzman görüşlerine dayanılarak eksiklik olarak görülmüş, bu konuda önerilerde bulunulmuş, sonrasında uzmanlık alanları Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi üzerine olan üç akademisyenin görüşlerine başvurularak gerekli düzeltmeler yapılmış ve çalışmanın son hâli elde edilmiştir.

Konu üzerinde yapılan pek çok çalışmada Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde ad durum ekleri konusunun temel problemler içinde olduğu belirtilir. Yazılı ve sözlü anlatım sırasında hatasız bir şekilde kullanılmasının kolay olmadığı ad durum eklerini, pek çok dil bilgisi yapısını kullanarak cümle üretebilen bir öğrencinin bile hatalı kullanabildiği görülür. Yapılan çalışma sonuçlarına göre Türkçenin ikinci dil olarak öğretiminde ad durum eklerinin uygulanması konusunda

sorunlar olduğu vurgulanmakta (Açık, 2008), ad durum eklerinin kullanımının hatalı olmasından veya cümlede bu ekler için hiç yer verilmemesinden kaynaklanan yanlışlar olduğu görülmekte, bu konunun özellikle çalışılması gereken bir araştırma konusu olduğu belirtilmektedir (Kara, 2010). Çalışmaların bazılarında yabancı öğrencilerin özellikle yönelme durumu ve belirtme durumu eki konusunda bu eklerin ana dillerinde ifade ettiği anlamdan kaynaklanan hatalar yaptığı belirtilir (Candaş Karababa, 2009, s. 273). Eklerin gereksiz yerde kullanılması, gerekli yerlerde kullanılmaması ve ad durum eklerinin fiillerle kullanımında yapılan hataların temel sorun olduğu (Melanlıoğlu, 2012, s. 2409); dil öğrencisinin bazen de fiilleri hangi ad durum ekiyle kullanacağını tahmin etmekte zorluk yaşadığı (Erdem, 2015, s. 182) ifade edilir.

Ad Eylemlerin Öğretimi

Bir öğrencinin yabancı dil olarak Türkçe öğrenirken adları fiillere bağlamayı, sonrasında fiilleri adlaştırmada birinci fiil ve ikinci fiil arasındaki ilişkiyi bilmesi; bu iki dil bilgisi yapısının birbirinden çok farklı olmadığını ve birbirinin devamı olduğunu anlayabilmesi önemlidir. Ad durum eklerinin işlevini iyi kavrayabilmesi, sözlü ve yazılı anlatım becerilerini etkili kullanabilmesi için gereklidir. Sakallı (2016, s. 102) bu duruma dikkat çeker; Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde daha önce kullanılan öğretim yöntemlerinin yeniden değerlendirilmesi ve ad durum ekleri öğretiminde yeni bir uygulama yapılması gerektiğini belirtir. Bu dil bilgisi yapıları öğretilirken bazı yeni anlayışların benimsenmesini öngörür.

Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi için hazırlanan öğretim setlerinde fiillerin öğretiminin ardından fiillerle isimleri birbirine bağlayan ad durum eklerinin öğretildiği görülür. Ad durum eklerinin öğretiminde farklı aşamalar ve farklı zamanlamalar gözlemlenir. Bazı Türkçe öğretim setlerinde dil bilimsel adlandırma yapıları bulunma hâli, ayrılma hâli, yönelme hâli, belirtme hâli (Aydemir, 2015, A2, s. 70-82) şeklinde aynı üniteye bir arada verildiği, bazı öğretim setlerinde dil bilimsel adlandırma yapılmadan nereden, nereye, nerede (Ateş vd., 2019, A1, s. 51) sorularıyla kalıp hâlinde öğretildiği, bazı öğretim setlerinde ise iki bölüme ayrılarak önce yönelme, kalma, çıkma durumu (Uzun, 2010, s. 25) olarak üç ad durum ekinin, daha sonra belirtme durumu (Uzun, 2010, s. 69) ekinin verildiği görülür. Türkçe öğretim setlerinde ad durum eklerinin veriliş sıralaması, veriliş zamanı ya da dil bilgisi adlandırması açısından da ortak bir kullanım görülmez. Ad eylemlerin öğretiminin ise Türkçe öğretim setlerinin A2, B1 ya da B2 düzeylerine bırakıldığı, ad eylemlerin ad durum ekleriyle kullanımı açısından bu iki dil bilgisi yapısının ilişkisi üzerinde durulmadığı dikkat çeker.

Ad eylemlerin yabancılar için öğretimi konusunda yapılan bir çalışmada, yapılandırmacı yaklaşımın temel alındığı öğretim yöntemlerinde, daha önceden öğrenilen konularla yeni öğrenilen konular arasında bağ kurulduğu, öğretici tarafından

kendi içinde ardışıklık taşıyan konuların, öğretim sürecine yayıldığı söylenir ve konuların bu sürece yayılırken somuttan soyuta, kolaydan zora, basitten karmaşığa, özelden genele gibi genel öğretim ilkelerinden yararlandığı belirtilir. -mA, -mAk, -(I)ş ad eylem eklerinin formüleştirelerek isim fiil ekleri adı altında verildiği; ancak dil bilgisi öğretiminde olması gereken sarmal düzenin göz ardı edildiği vurgulanır ve “Sıralama olarak verilisinde bir olumsuzluk olmasa bile dil bilgisi olarak bir başlık altında toplanması, yabancı dil öğretim yönteminde kullanılması ön görülen sarmal düzene uygun düşmemektedir.” ifadesi kullanılır (Kalfa, 2019, s. 1072-1074). Bu durumda ad eylemler öğretilirken ad durum ekleriyle ilişkilendirme gerekliliği ve art arda öğretimini yapılandırmacı yaklaşıma göre daha verimli olacağı düşünülebilir.

Araştırmanın Amacı ve Önemi

Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde ad durum ekleri, öğretilmesi kolay gibi görünen; bu nedenle kitaplarda A1 düzeyinde yer alan dil bilgisi yapılarıdır. Yüzeysel olarak basit bir dil bilgisi yapısı gibi görünse de içerik olarak oldukça karmaşık, yeri geldiğinde öğreniciye açıklaması zor yapılarıdır. Yeterince anlayamadığında ileri düzeylerde tüm karmaşık dil bilgisi yapılarının cümlede doğru yer ve zamanda kullanılmasına rağmen ad durum ekleri ve ad eylemler konusunda hâlâ hatalar yapıldığı gözlemlenmektedir. İncelenen Türkçe öğretim setlerinde A1 düzeyinde verilen ad durum eklerinden bir ya da iki düzey sonra yani A2, B1 veya B2 seviyelerinde ad eylemlerin verildiği görülmektedir. Ad eylemlerin ise Yedi İklim Türkçe Yunus Emre Enstitüsü Ders Kitabı’nda A2 (Ateş vd., 2019); Yeni Hitit 1 Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı’nda A2 (Uzun, 2010); İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı’nda B1 (Aslan, 2014) ve Gazi Yabancılar İçin Türkçe Dil Bilgisi B2-C1 kitabında B1 düzeylerinde (Aydemir, 2015) yer aldığı tespit edilmiştir.

Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde ihtiyaç duyulan en önemli materyallerden biri ders kitaplarıdır. Bu kitaplar nitelikli, işlevsel değilse dil öğretiminde hedeflere ulaşmada sorunlar yaşanabilir (Ömeroğlu, 2016). Çalışmaya konu olan iki dil bilgisi yapısı birbirini izleyen yapılarıdır. Bu yapıların arasındaki bağı görmek ya da göstermek için konunun hatırlatılması ve iki konu arasındaki ilişkinin fark ettirilmesi gerekir. Çalışmanın amacı, bu iki dil bilgisi yapısının belirlenen Türkçe öğretim setlerinde hangi düzeyde ve ne şekilde öğretildiğini tespit etmek ve birbiriyle bağlantılı olan söz konusu yapıların, etkili bir öğretim için nasıl anlatılması gerektiğini örneklerle belirtmektir.

Çalışmanın alt problemleri:

1. Belirlenen dört Türkçe öğretim setinde ad durum eklerinden sonra ad eylemler öğretilirken ad durum eklerine gönderme yapılmış mı?
2. Ad durum ekleri ve ad eylemler hangi öğretim sırasına göre verilmiş?

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Bu çalışmada, nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi (analizi) modeli kullanılmıştır. "Nitel araştırma, gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, olguların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırma olarak tanımlanabilir" (Yıldırım ve Şimşek, 2008, s. 39). Doküman incelemesi ise basılı ve elektronik materyaller olmak üzere tüm belgeleri incelemek ve değerlendirmek için kullanılan sistemli bir yöntemdir (Kıral, 2020). Nitel araştırmada kullanılan diğer yöntemler gibi doküman analizi de anlam çıkarmak, ilgili konu hakkında bir anlayış oluşturmak, ampirik bilgi geliştirmek için verilerin incelenmesini ve yorumlanmasını gerektirmektedir (Corbin ve Strauss, 2008).

Çalışma Grubu (Örneklem)

Çalışmada ülkemizde Türkçe öğretim merkezlerinde Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde yaygın olarak kullanılan dört temel kitap esas alınmıştır. Çalışmanın inceleme nesnesini *İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı A1 (Aslan, 2014)*; *İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı B1 (Aslan, 2014)*; *Yedi İklim Türkçe Yunus Emre Enstitüsü Ders Kitabı A1 (Ateş vd., 2019)*, *Yedi İklim Türkçe Yunus Emre Enstitüsü Ders Kitabı A2 (Ateş vd., 2019)*; *Yeni Hitit 1 Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı (Uzun, 2010)*; *Gazi Yabancılar İçin Türkçe Dil Bilgisi A1-A2-B1 (Aydemir, 2015)*, *Gazi Yabancılar İçin Türkçe Dil Bilgisi B2-C1 (Aydemir, 2015)* öğretim setleri oluşturmaktadır.

Örneklem olarak seçilen setler Türkiye'de Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi alanında yaygın kullanılan setlerdir. Bu nedenle araştırmanın örnekleme olarak tercih edilmiştir. Belirtilen dört kitapta ad durum ekleri ve ad eylemlerin hangi düzeyde, hangi dil bilgisi adıyla ve ne şekilde verildiği taranmış, konu anlatımının yapıldığı sayfalardan örnek metinler alınmış ve bu iki dil bilgisi yapısının birbirine benzerliğinin belirtilip belirtilmediği araştırılmıştır.

Ad durum ekleri ile ad eylemlerin, setlerde ne şekilde yer aldığı tespit edildiği bu çalışmada, birbirinin devamı olan bu iki konunun söz konusu öğretim

setlerinde bağımsız konular şeklinde ele alınması uzman görüşlerine dayanılarak eksiklik olarak görülmüş, bu konuda önerilerde bulunulmuş, sonrasında uzmanlık alanları Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi üzerine olan üç akademisyenin görüşlerine başvurularak gerekli düzeltmeler yapılmış ve çalışmanın son hâli elde edilmiştir.

Etik Kurul Beyanı

Yapılan bu çalışmada bilimsel, etik ve alıntı kurallarına uyulduğu; toplanan veriler üzerinde herhangi bir tahrifatın yapılmadığı, karşılaşılabilecek tüm etik ihlallerde tüm sorumluluğun sorumlu yazara ait olduğu ve bu çalışmanın herhangi başka bir akademik yayın ortamına değerlendirme için gönderilmemiş olduğu sorumlu yazar tarafından taahhüt edilmiştir.

BULGULAR

(Açıklama cümleleriyle karıştırılmaması için kitaplardan alınan bilgiler italik olarak verilmiştir.)

İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı A1 (Aslan, 2014)

İstanbul kitabında ad durum eklerinin A1 düzeyinde ve üç bölüm hâlinde verildiği görülmüştür.

Bulunma Durumu: (-DA) (The Locative Case) şeklinde verilen ilk ad durum eki A1 düzeyinin ikinci ünitesinde ve Türkçe açıklama yapılmadan verilmiş, ekin yanına İngilizce olarak *The locative case roughly covers the functions of the prepositions “in, on and at” in English* açıklaması yapılmıştır (A1, s. 23).

Nerede?/ Kimde? sorularıyla başlayan konu öğretimine *a, ı, o, u → -Da / e, i, ö, ü → -De* dil bilgisi açıklaması yapılmış ve *Öğrenciler nerede? Öğrenciler sınıfta; Kalem kimde? Kalem öğretmende* şeklinde örnekler verilmiştir.

Diğer iki ad durum eki A1 düzeyinin üçüncü ünitesinde (A1, s. 44) aşağıdaki şekilde verilmiştir.

Yönelme Durumu (Dative Case): *Fülin yöneldiği, yaklaştığı varlığı gösterir.*

a, ı, o, u → -(y)a

e, i, ö, ü → -(y)e

Her sabah işe gidiyorum.

Öğretmen derse başlıyor

Uzaklaşma Durumu (Ablative Case): Bu ek, varlığın bir yerden ayrıldığını, uzaklaştığını gösterir. Varlığın yerinin değiştiğini bildirir.

a, ı, o, u → -Dan

e, i, ö, ü → -Den

Taksim'de otobüsten iniyorum.

Aslı köpekten çok korkuyor.

Belirtme Eki - (y)I (Accusative Case): (A1, s. 61) Üç ad durum ekinde sonra A1 düzeyinin dördüncü ünitesinde belirtme durum eki belirtme durumu şeklinde değil, belirtme eki olarak verilmiş ve ekin beş ayrı anlam taşıdığı belirtilmiştir.

a, ı → -(y)ı

e, i → -(y)i

o, u → -(y)u

ö, ü → -(y)ü

1. Cümlelerin nesnesi belirli, bilinen bir nesneyse: *Babam arabayı yıkıyor. Babam arabayı yıkıyor.*

2. Cümlelerin nesnesi özel bir isim ise: *Ayşe'yi bekliyor musun? İstanbul'u geziyorum.*

3. Cümlelerin nesnesi zamir ise: *Biz onları tanımıyoruz. Seni bekliyorum.*

4. Cümlelerin nesnesi iyelik eki veya tamlama eki almış ise: *Kitabımı bana ver. Her hafta anneannemi ziyaret ediyorum.*

5. Cümlelerin nesnesi, "bu, şu, o, hangi, bütün, bazı" gibi sıfatları almış ise: *Bu elbiseyi alıyorum. Ne kadar? Hangi kalemi istiyorsun? Bütün arkadaşlarımı seviyorum.*

Ad eylemler, Türkçe öğretim setinin ikinci kitabı olan B1 düzeyinde ikinci ünite de iki bölüm hâlinde verilmiştir. İlk bölüm aşağıdaki gibi verilmiş ve not olarak bu ekin kalıcı isimler de yaptığı belirtilmiştir.

İsim-Fiil Ekleri (-mAk, -mA): Adlaştırma, bir fiilin cümle içerisinde ad görevinde kullanılması demektir. Türkçede adlaştırma, fiile -mAk, -mA ve -(y)Iş eklerinin getirilmesi ile yapılır. Bu ekler bütün fiil kök ve gövdelerine gelebilir. Bu eki alan fiiller cümlede isim gibi kullanılarak bir işin, hareketin adı olur. Bu eklerden sonra ad durum ekleri gelebilir (B1, s. 26).

fiil + mAk

fiil + mA

Tatil yapmak, dinlenmek her insanın ihtiyacıdır.

Evime yeni bir çalışma masası aldım.

NOT: -mAk eki kalıcı isimler yapar.

Örnek: Sabah marketten taze ekmek aldım.

Mangalı yakmak için çakmak var mı?

Çok yağlı yemekleri sevmiyorum.

Aynı bölümde ad eylemin iyelik ekiyle de kullanımı verilmiş; “Bu eklerden sonra ad durum ekleri gelebilir.” açıklamasıyla ad durum ekleriyle kullanımları belirtilmiş; ancak konu üzerinde çok durulmadığı görülmüştür.

fiil + mA + iyelik eki

Doğum gününe onun gelmesini istemiyorum.

Komşular yüksek sesle müzik dinlememizden rahatsız oluyor.

Senin odanı toplamamana çok kızıyorum.

Aynı ünite de ikinci bölüm olarak -(y)Iş ad eylem eki verilmiş; ancak -mAk, -mA ad eylem eklerinde olduğu gibi kalıcı isimler yaptığundan bahsedilmemiştir.

İsim-Fiil Ekleri (-(y)Iş): Bu ek, fiil kök ve gövdelerine gelerek fiili isimleştirir. Bu ek daha çok fiilin yapılış biçimini, tarzını belirtir.

fiil + (y)Iş + (iyelik eki)

Onun bakışlarından hiç hoşlanmıyorum.

Yeni programdaki değişiklikler için herkesin görüşünü almak lazım. (B1, s. 30).

İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabının A1 düzeyinde ad durum ekleri, B1 düzeyinde ise ad eylemler verilmiştir. Bu dil bilgisi yapılarının dil bilimsel adlandırılması ve ekler hakkında gerekli açıklamalar yapılmıştır. A1 düzeyinde belirtme durumu için beş farklı işlev belirtilmiştir. İki düzey sonra yani B1 düzeyinde ise ad eylemler anlatılmış ama ad durum ekleriyle bağlantısı belirtilmemiş, yalnızca ad durum ekiyle ilgili birkaç örnek cümle kullanımı yapılmıştır.

(Gazi Üniversitesi TÖMER) Yabancılar İçin Türkçe Dil Bilgisi (Aydemir, 2015)

Bu öğretim setinde ad durum ekleri A2 düzeyinde hâl kategorisi adı altında bütün olarak detaylı bir şekilde verilmiş, eklerin sadece fiillere ve isimlere ekleniş şekli değil, farklı işlevleri de belirtilmiştir. Eklerin yanına işlevlerini anlatan açıklamalar yapılmış ve örnekler verilmiştir. Her ad durum ekinin genel olarak kullanıldığı fiiller listelenmiştir.

Bulunma Hâli: Cümlede bulunma hâli almış bir sözcük fiilin ya da durumun nerede, kimde, ne zaman, saat kaçta gerçekleştiğini gösterir (A1-A2-B1, s. 70-75).

İsim+ -da/-de/-ta/-te + fiil/isim yüklem

İşlev 1: İsim yüklemli cümlede öznenin (kişi ya da nesne, kavram) yerini bildirir. Bu tip cümlelerde yüklem isimdir ve cümlede ek fiilin zamanları kullanılır.

Ali şimdi okulda.

Ben isteyim.

İşlev 2: Fiil yüklemli cümlelerde hareket eylem, iş nerede kimde gerçekleşiyor, bunu gösterir.

Ali Ankara'da yaşıyor.

Selma otelde kalıyor.

İşlev 3: Cümlede iş, hareket, durum, ne zaman/ saat kaçta, bunu bildirir.

Saat birde. 1980'de.

İşlev 4: Var-yok cümleleri. Bulunma halli sözcükler bir varlığın ya da nesnenin bir kişide ya da bir yerde varlığını veya yokluğunu gösteren cümlelerde kullanılır.

Bende para var.

Okulda bilgisayar yok.

Ayrılma Hâli: (A1-A2-B1, s. 75-79). Ayrılma ad durum eki yedi işlev halinde verilmiş, aslında ad eylemler başlığı altında anlatılması gereken dil bilgisi yapısı dördüncü işlev olarak verilmiştir.

İsim+ -dan/-den/-tan/-ten + fiil

İşlev 1: Ayrılma hâli hareketin kaynağını, hareketin başlangıç noktasını gösterir.

Ben okuldan geliyorum.

Ali şimdi yurttan çıkıyor.

İşlev 2: Ayrılma hâli bütünüün bir parçasını hareketle ilişkilendirme görevinde kullanılır. Hareketin ilgili olduğu nesneyi, kavramı gösterir.

Ben pastadan bir parça yedim.

Bu gömleklere aldım.

İşlev 3: Hareketin sebebini gösterir.

Ağaç susuzluktan kurudu.

Ali soğuktan hasta oldu.

İşlev 4: Hareketin sebebini gösterir. Bu tip cümlelerde sebep bir fiildir.

Düşünmekten başım ağrıdı.

Çok çalışmaktan hasta oldum.

İşlev 5: Ayrılma, karşılaştırma içeren cümlelerde kullanılır.

Ali, Ahmet'ten daha çalışkandır.

İstanbul, Ankara'dan daha kalabalıktır.

İşlev 6: Ayrılma hâli, başlangıç zamanının ya da noktasının bildirilmesi görevinde kullanılır.

Sabahtan beri sürekli çalışıyorum.

Dünden beri hastayım.

İşlev 7: Zamanda ve mekânda sınırlama. Bulunma hâli başlangıç ve bitiş sınırını gösterme görevi içinde yer alır.

Her gün okuldan yurda kadar yürüyorum.

Yolculukta, Ankara'dan İstanbul'a kadar uyudu.

Yönelme Hâli: (A1-A2-B1, s. 79-81). Yönelme ad durum ekinin dört farklı işlevi bulunduğu belirtilmiştir.

İsim+-a/-e/-ya/-ye + fiil

İşlev 1: Yönelme hâli eki almış bir sözcük hareketin yöneldiği noktayı, hedefi ya da amacı gösterir. Nereye, kime sorularına cevap verir.

Ali koltuğa oturdu.

Biz hocamıza teşekkür ettik.

İşlev 2: Fiilin gerçekleşeceği zamanı bildirir. Böyle cümleler gelecek zaman anlamı taşır.

Yarıma sınav var.

Akşama sinemaya gidiyoruz.

İşlev 3: Fiilin gerçekleşeceği zamanı, mekânı, mesafeyi sınırlama görevinde kullanılır. Hareketin bitiş noktasını gösterir. Cümlede bu eki almış sözcük ne zamana kadar, saat kaçta kadar, nereye, kime kadar sorularının cevabıdır.

Öğleye kadar parkta oturdum.

Her gün okuluma kadar yürüyorum.

İşlev 4: Eylemin amacını, hedefini göstermek için kullanılır.

Çiçekler sana.

Size bir zarf var.

Belirtme Hâli: (A1-A2-B1, s. 82-84).Belirtme ad durum ekinin, İstanbul kitabında beş farklı işlevi olduğu belirtilirken burada tek işlev olarak gösterilmiştir.

İşlev: Bu hâl eki fiildeki hareketten etkilenen kişinin, varlığın, nesnenin, konuşan kişi ve dinleyen kişi için belirli, bilinen, tanınan olduğunu gösterir. Belirli olan bu ismi işaretler.

Babam evi boyuyor.

Öğrenci tahtayı temizliyor.

Ad eylemler, Türkçe öğretim setinin ikinci kitabı olan B2-C1 düzeyinde isim fiiller başlığı altında ve üç bölümde verilmiştir.

İsim Fiiller

Fiil+-mak/-mek (B2-C1, s. 40-43)

İşlev 1: Mastar ekidir, fiillerin adını bu ek ile söyleriz: görmek, oturmak, taşınmak, rahatlamak, içmek, söylemek, uyumak...

İşlev 2: Genel ifadeler anlatır; nesnel, genel geçerliği olan cümlelerde ve tanım/tarif cümlelerinde kullanılır.

Bu iki işlev dışında -mAk ekinin cümleye “amaç, sebep, istek, gereklilik, zarf, yaklaşma ve bunun yanı sıra” anlamları veren kullanımları da verilmiş ve bu ekin on ayrı işlevi olduğu belirtilmiştir.

-ma / -me fiil + -ma / -me (B2-C1, s. 43-44)

İşlev 1: Bu ek daha çok kişi bağlantılı olarak kullanılır; öznelerle kullanılır ya da isim tamlamaları içinde kullanılır. -ma/-me ekli isimler tüm hâl ekleri; iyelik ekleri; çokluk eki ile kullanılır.

İşlev 2: Edatlarla birlikte kullanılır: Konuşmamın öncesinde herkesi selamladım.

-ma/-me ekli bazı isimler kalıplaşmıştır, kalıcıdır; bu kelimelerin kafamızda fotoğrafları; şekil olarak karşılıkları vardır: toplama, çıkarma, çarpma, bölme, okuma, okuma-yazma, konuşma, okuma hızı, yazma becerisi, bazlama, dövme, dolma, kavurma, basma, bağlama, kınama, dondurma, şekerleme, haşlama, yüzme havuzu, oturma odası, çalışma odası.

-ış / -iş / -uş / -üş (B2-C1, s. 45)**fiil + -ış / -iş / -uş / -üş**

İşlev: Bu ek, bir kişiye ya da duruma özgü olan, ait olan hareketleri gösterir. gülmek/ gülme/ gülüş

Gülmek genelde mutluluk işaretidir.

Dışarıdan kuvvetli bir gülme sesi geldi.

Selma'nın gülüşü eşsizdir. (Selma'ya özgü gülme biçimi)

Kural: Bu ek ile yapılan kelimeler, tamamen kalıplaşmış, kalıcı isimlerdir: gidiş, geliş, duruş, bakış, gülüş, dokunuş, öpüş, yıkılış, bekleyiş, iniş, çıkış, dönüş, giriş, çıkış, oturuş, kalkış, deyiş, duyuluş, görüş, inamış, kavrayış, davranış...

Gazi Üniversitesinin hazırladığı öğretim setinde hem ad durum ekleri hem de ad eylemler birçok işleviyle birlikte verilmiş, detaylı olarak anlatılmıştır. -ma ve -(y)İş eklerinin kalıcı isim yapma özelliklerinden bahsedilmiştir; ancak ad durum ekleriyle ad eylemlerin birbiriyle ilişkili dil bilgisi yapısı olduğu üzerinde durulmamıştır.

Yedi İklim Türkçe (Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti Ders Kitabı) (Ateş vd., 2019)

Bulunma, belirtme, uzaklaşma ve yönelme ad durum eklerinin A1 düzeyinin ikinci ünitesinde dil bilgisel adlandırma yapılmadan verildiği; nerede, neyi, nereden, nereye soru başlıklarıyla ve onlara verilen cevaplarla öğretimin sağlandığı görülmüştür.

Ne, kim nerede? (A1, s. 42).

Doktor hastanede.

Yumurta sepette.

Meyve ağaçta.

Belirtme Ad Durum Eki

“Haydi öğrenelim” (A1, s. 50) başlığı altında kalıp cümle öğretimiyle yapılmış; dil bilgisi açıklaması verilmemiştir.

Kitap oku→Kitabı oku.

Çiçek suluyorum→Çiçeği suluyorum.

Havuç ye→Havucu ye.

Nereden geliyorsun? (A1, s. 51)

Nereden geliyorsun?

Çarşıdan geliyorum.

Nereden Nereye? (A1, s. 51)

Sema nereden çıkıyor?

Sema hastaneden çıkıyor.

Nereye gidiyor?/ Üniversiteye gidiyor.

-mA, -mAk, -(y)Iş ad eylem ekleri, Türkçe öğretim setinin ikinci kitabı olan A2 düzeyinin dördüncü ünitesinde dil bilgisel adlandırma yapılmadan (ad durum ekleri öğretiminde olduğu gibi) iki bölüm halinde verilmiştir. Dil bilgisi açıklaması da yapılmadığı görülmüştür. Ekin kalıplaşmış isim yaptığı *alışveriş, satış, anlatış, gidiş, dönüş, gülüş, sürüş, bakış* gibi sözcükler açıklama yapılmadan verilmiş ve alıştırmada boş bırakılan yerlere yazılması istenmiştir.

-mek / -mak -me / -ma (A2, s. 74-75)

Ülkemin her yerini gezmek, tanımak istiyorum.

Hastalar, bekleme odasında muayene olmayı bekliyor.

Sigara içmek yasaktır.

Oturma odasına koltuk almak istiyorum.

-Iş (A2, s. 78)

Uçağın kalkış saatini biliyor musunuz?

Turistler, Nemrut Dağı'nda güneşin doğuşunu seyrediyorlar.

Bebeğin gülüşü çok güzel.

Ad durum eklerinin Yedi İklim Türkçe Yunus Emre Enstitüsü Ders Kitabı'nın A1 düzeyinde, ad eylemlerin ise A2 düzeyinde verildiği tespit edilmiştir. Her iki düzeyde de belirlenen iki dil bilgisi yapısının anlatımında dil bilgisi adlandırması ve açıklamalarının olmadığı ve birbiriyle bağlantısının belirtilmediği görülmüştür.

Yeni Hitit 1 Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı (Uzun, 2010)

Ankara Üniversitesi TÖMER yayını olan Yeni Hitit Yabancılar Türkçe Ders Kitabı üç setten oluşmaktadır. Çalışmanın konusu olan ad durum ekleri ve ad eylemler aynı kitapta Yeni Hitit 1'de verilmiştir; ancak her kitap içinde iki düzey bulundurmaktadır. Ad durum eklerinin üçü (bulunma, uzaklaşma, yönelme) kitabın A1 düzeyinde ikinci ünite de verilirken, belirtme ad durum eki A1 düzeyinin son ünitesi olan altıncı ünite de verilmiştir. Ekler tablo halinde verilmiş, eklerin kullanıldığı cümle örnekleri yazılmıştır. Ekin ne zaman ve nasıl kullanılacağına dair dil bilgisi açıklaması yapılmamıştır.

Durum (yönelme, kalma, çıkma) -(y)E,-DE,-Den (Hitit 1, s. 25)

Öğrenciler sınıfa giriyor.

Öğretmen öğrenciye soru soruyor.

Öğretmen okuldan eve yürüyor.

Ayşe Bebek'te oturuyor.

Durum(belirtme) -(y)İ (Hitit 1, s. 69)

Bu arabayı alıyorum.

Çocuğu gördün mü?

Çocuklar okulu sevmiyor.

Ad eylemler Hitit 1 kitabının ikinci bölümü olan A2 düzeyinde onuncu ünite de tek bölümde tablo halinde ve Adlaştırma başlığı altında verilmiştir. Tabloda ekin kullanılış şekliyle ya da hangi anlamda kullanıldığına ilişkin açıklama yapılmamış; ekin kullanıldığı örnek cümleler verilmiştir. Ekin kalıplaşmış sözcükler yaptığıyla ilgili açıklama ve örneklerle yer verilmemiştir.

Adlaştırma -mE,-mEk,-(y)İş (Hitit 1, s. 117)

Burada müzik dinlemem sizi rahatsız ediyor mu?

Doğum günümü hatırlamaman çok kötü.

Bugün televizyon izlemek istemiyorum.

Bence daha çok çalışması gerek.

Onun gülüşü herkesin dikkatini çekiyor.

Hem ad durum ekleri hem de ad eylemlerin konu anlatımında Yeni Hitit 1 Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı'nda dil bilgisi adlandırması yapılmasına rağmen konularla ilgili açıklama yapılmamıştır. Dil bilgisi yapıları örnek cümlelerle verilmiştir. İki dil bilgisi konusu ayrı düzey ve ünitelerde birbirinden bağımsız olarak ele alınmış, ad eylemler verilirken ad durum ekleriyle ilişkisi üzerinde durulmamıştır.

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde kullanılan *İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı A1, B1; Yedi İklim Türkçe Yunus Emre Enstitüsü Ders Kitabı A1, A2; Yeni Hitit 1 Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı; Yabancılar İçin Türkçe Dil Bilgisi A1-A2-B1; Yabancılar İçin Türkçe Dil Bilgisi B2-C1 kitapları* taranmış; ad durum ekleri ve ad eylemler konu öğretiminde nasıl yapıldığı incelenmiştir. Ad durum eklerinin her sette A1 seviyesinde verildiği görülmüş ancak ad eylemlerin öğretiminde farklı seviyelerde yer aldığı tespit edilmiştir. Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi faaliyetleri dil öğretim setlerine göre farklılıklar arz etmektedir (Çangal ve Kırış, 2021). Ad durum eklerinin yan işlevleri ancak ad eylemlerle birlikte verilmesiyle öğretilir (Çangal ve Başar, 2018). Ad durum ekleri Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde öğrencilerin çok fazla hata yaptığı yapılardan biridir (Duman, 2013; Barcin, 2019; Sakallı, 2016).

Sonuç olarak Yedi İklim Türkçe Yunus Emre Enstitüsü Ders Kitabı A1, A2'de çalışmadaki konuların öğretiminde dil bilgisi adlandırması ve açıklamaları yapılmadığı ve birbirinden bağımsız dil bilgisi yapıları gibi verildiği görülmüştür. Yeni Hitit 1 Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı'nda dil bilgisi adlandırması yapılmış; ancak açıklama yapılmamıştır. Örnek cümlelerle öğretimin sağlanması amaçlanmıştır. İki dil bilgisi konusu ayrı düzey ve ünitelerde birbirinden bağımsız verilmiştir. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı A1, B1'de dil bilgisi adlandırması yapılmış, eklerin açıklamaları verilmiş ve belirtme durumu için beş farklı işlev belirtilmiştir. Ad eylemler iki düzey sonra verilmiş; ancak ad durum ekleriyle bağı üzerinde durulmamış, yalnızca bir iki örnek cümlede ad durum ekleriyle birlikte kullanımı yapılmıştır. Ekler ayrıntılı olarak Gazi Üniversitesi TÖMER yayını olan Yabancılar İçin Türkçe Dil Bilgisi B2-C1 kitabında verilmiş; ama yine iki dil bilgisi yapısı arasında bağ kurulmamıştır. Kalfa (2019), yabancı dil olarak Türkçe öğretimi kitaplarındaki ad eylemlerin (-mAk, -mA) öğretiminde etkili olmadığını belirtmiştir.

Ad durum ekleri ve ad eylemlerin öğretiminde öğrencilere daha etkili bir öğretim yapılabilmesi için şu konular dikkate alınabilir:

1. Ad durum eklerinin öğretimi A1 düzeyinde fiil öğretimi yapıldıktan sonra birinci ya da ikinci ünitelerde dil bilgisi adlandırması yapılmadan soru zamirleriyle verilebilir (Yedi İklim Türkçe Yunus Emre Enstitüsü Ders Kitabı A1'de olduğu gibi). Hangi ad durum ekinin hangi sorunun cevabı olarak hangi kişi zamirleriyle kullanıldığı basit bir tabloyla belirtilebilir.

Tablo 1.

Soru ve kişi zamirleriyle ad durum eki kullanımı

kime	kimde	kimden	kimi
bana	bende	benden	beni
sana	sende	senden	seni
ona	onda	ondan	onu
bize	bizde	bizden	bizi
size	sizde	sizden	sizi
onlara	onlarda	onlardan	onları

Sonrasında hangi fiilin hangi sorunun cevabı olarak hangi ad durum ekiyle kullanıldığı verilebilir. Burada bütün fiilleri vermek mümkün olmadığından bu düzeyin temel söz varlığına bakmak ve A1 düzeyinde hangi fiillerin kullanıldığını tespit etmek gerekir. Adlarla birlikte öğretimin ardından aynı soru zamir ve zarflarıyla fiiller verilebilir. Fiillere geçiş yine adlar üzerinden yapılabilir.

Tablo 2.

Soru zarf ve zamirleriyle ad durum eki kullanımı

kime/neye/nereye	kimde/nerede	kimden/nereden	kimi/neyi/nereyi
ad+(y)A	ad+DA	ad+DAn	ad+(y)I
bak-	yat-	nefret et-	sev-
git-	dur	hoşlan-	gör-
yaz-	kal-	gel-	bil-
sor-	otur-	in-	anla-
cevap ver-	yaşa-	al-	anlat-
bin-	oyna-	çık-	öğren-
yalan söyle-	yürü-	para çek-	öğret-
inan-	koş-	kork-	izle-
ver-	gez-	utan-	iste-
gir-	uyu-	sıkıl-	birini bekle-
koy-	ders çalış-	bık-	dinle-

hediye ver-	bir yerde bekle-	emin ol-	aç-
yardım et-	varYok	yardım iste-	kapat-
dön-		yorul-	özle-
benze-			beğen-
söz ver-			merak et-
başla-			

Adlarla birlikte öğretimin ardından aynı soru zamir ve zarflarıyla fiiller verilebilir. Fiillere geçiş yine adlar üzerinden yapılabilir.

Ben kurs+a gidiyorum.

Ben kursta Türkçe öğren-meye gidiyorum.

Ben ders+ten sıkıldım.

Ben her gün okula git-mekten sıkıldım.

Bu örnekler çoğaltılarak aslında bu iki dil bilgisi yapısının birbirinden farklı olmadığı gösterilebilir ve fiiller için de bir tablo oluşturulabilir.

Ad durum eklerinin ek işlevlerinin öğretimi, sözgelimi -DAn uzaklaşma durum ekinin sebep bildirme (*Ağaç susuzluktan kurudu*), zamanın başlangıcını gösterme (*Akşamdan gitti*); -A yönelme durumunun amaç, hedef belirtme (*Sana bir hediyem var*), zaman bildirme (*Şu an o kitap yok ama haftaya gelir*) işlevleri ikinci bölümde B1 düzeyinde verilebilir.

Tablo 3.

Ad eylemlerle ad durum ekleri kullanımı

nede	neden	neye	neyi
mAktA	mAktAn	-mAyA	mayI
kararlı+iyelik eki	sıkıl-	başla-	unut-
yarar var	yorul-	çalış-	hatırla-
zarar yok	bık-	karar ver-	sev-
sıkıntı yok	utan-	devam et-	öğren-
ısrar et-	çekin-	git-	iste-
diren-	kork-	gel-	dene-
inat et-	memnun+iyelik eki	yardımcı ol-	bırak-
	hoşlan-	gerek yok	özle-

öğret-
planla-
sürdür-
düşün-

Ad durum eklerinin hangi fiillerle kullanıldığı ve aynı fiillerin öncesinde gelen başka fiillere de aynı eklerin eklendiği öğretildikten sonra ad eylemlerin iyelik ekleriyle ve ad durum ekleriyle kullanımı verilebilir.

Ben sen+den hoşlanmıyorum.

Ben senin gül-üş+ün+den hoşlanmıyorum.

Biz siz+i seviyoruz.

Biz sizin yürü-y-üş+ünüz+ü seviyoruz.

Ben köpek-ten korkuyorum.

Ben köpeğin beni ısır-ma+sı+n+dan korkuyorum.

2. İkinci bölüm olarak b1 düzeyinde ad durum eklerinin dil bilgisi adları, en önemli birkaç işlevi ve -ma, -mak, -(y)ış ad eylem eklerinin kalıplaşmış isim yapma özelliği verilebilir.

Tablo 4.

Ad durum eklerinin dil bilgisel adlandırması

Yönelme Durumu ad+(y)A	Bulunma Durumu ad+DA	Uzaklaşma Durumu ad+DAn	Belirtme Durumu ad+(y)I
bak-	yat-	nefret et-	sev-
git-	dur-	hoşlan-	gör-
yaz-	kal-	gel-	bil-
sor-	otur-	in-	anla-
cevap ver-	yaşa-	al-	anlat-
bin-	oyna-	çık-	öğren-
yalan söyle-	yürü-	para çek-	öğret-

Tablo 5.*Ad eylemlerin kalıplaşmış isim yapma özelliği*

-mA	-mAk	-(I)ş
dolma	ekmek	giriş
sarma	çakmak	çıkış
burma	yemek	kalkış
yarma		gidiş dönüş
dolama		vuruş
yanma		atış
bağlama		görüş
dondurma		inanış

(Tablolar örnek olarak verilmiştir. Ad durum eklerinin ve ad eylemlerin kullanıldığı bütün fiilleri kapsamamaktadır. Düzeylere göre fiiller belirlenip eklenerek tablolar geliştirilebilir.)

Sonuç olarak ad durum eklerinin ve ad eylemlerin birbiriyle bağlantılı olarak birinci bölümü A düzeyinde, ikinci bölümü B düzeyinde olmak üzere iki bölüm halinde öğretimi yapılırsa bu konudaki karışıklığın çözüleceği ve öğrenimin daha kolay olacağı düşünülmektedir.

Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlerin ad durum ekleriyle ilgili yanlışlar yaptığı (Msakhuradze, 2019, s. 88) belirlendiğinden ad durum eklerinin şekil ve anlam özelliklerini belirleyebilmek önemlidir (Doğan Kahtalı ve Sis, 2020, s. 1167). Yabancı dil olarak Türkçe öğreten setlerde yaygın olarak kullanılan ad eylemlerin (Kılıç, 2017, s. 140) ad durum ekleriyle ilişkili olarak verilmesinin konu bütünlüğünü sağlayacağı düşünülmektedir. Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde ad durum eklerinin ve ad eylemlerin temel düzeyde en etkili şekilde verilmesinin sağlanması, bu konudaki hataların ileri düzeylere yansımaları önleyebilir.

TEŞEKKÜR VE AÇIKLAMALAR

Çalışmamıza katkı sağlayan Ondokuz Mayıs Üniversitesi Yaşar Doğu Spor Bilimleri Fakültesi Öğretim Üyesi Doç. Dr. Yıldırım Kayacan'a teşekkür ederiz.

Çıkar Çatışması

Makalenin yazarları arasında, çalışma kapsamında herhangi bir kişisel ve finansal çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Yazar Katkı Düzeyi

1. Yazar: %60

2. Yazar %40

KAYNAKLAR

- Açık, F. (2008). Türkiye’de yabancılara Türkçe öğretilirken karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerileri. Uluslararası Türkçe Eğitimi ve Öğretimi Sempozyumu, KKTC.
- Aslan, F. (Ed.). (2014). İstanbul yabancılar için Türkçe ders kitabı A1, B1. İstanbul: Kültür Sanat Basımevi.
- Ateş, Ş. vd. (Ed.). (2019). Yedi iklim Türkçe Yunus Emre enstitüsü ders kitabı A1, A2. Ankara: Başak Matbaacılık.
- Aydemir, Y. (Ed.). (2015). Yabancılar için Türkçe dil bilgisi A1-A2-B1. Ankara: Ses Matbaacılık ve Yayıncılık.
- Aydemir, Y. (Ed.). (2015). Yabancılar için Türkçe dil bilgisi B2-C1. Ankara: Kalkan Matbaacılık.
- Balyemez, S. (2016). Dil bilgisi üzerine açıklamalar. Ankara: Pegem Akademi.
- Barcın, S. (2019). Kırgızlara Türkçe öğretiminde ad durum eklerinin yeri. Aydın Tömer Dil Dergisi, 4(1), 30-55.
- Candaş Karababa, C. (2009). Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi ve karşılaşılan sorunlar. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, XLII(2), 265-277.
- Corbin, J., Strauss, A. (2008). Basics of qualitative research: Techniques and procedures for developing grounded theory. Thousand Oaks: Sage.
- Çangal, Ö. ve Başar, U. (2018). Yabancılara Türkçe öğretiminde ad durum eklerinin yan işlevlerinin öğretilmesi. 21. Yüzyılda Eğitim ve Toplum Education and Society in the 21st Century, 7(19), 155-189.
- Çangal, Ö. ve Kırış A. (2021). Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen A2 düzeyi öğrencilerinin dil yapılarını kullanma alışkanlıkları. Rumeli Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi, (Ö9), 56-64.
- Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni DİOBM (2009). Ankara: MEB Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı Yayınları.
- Doğan Kahtalı, B. ve Sis, N. (2020). Türkçe öğretmeni adaylarının ad durum eklerini ve işlevlerini belirleyebilme düzeyleri. Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi, 9(3), 1167-1179.
- Duman, G. B. (2013). Kırgızların Türkiye Türkçesi öğrenirken ad durum biçimleriyle ilgili yaptıkları hatalar ve çözüm önerileri. Dil ve Edebiyat Eğitimi Dergisi, 2(5), 82.
- Erdem, M. (2015). Türk dillerinde belirte yönelme durum eki değişmesi: bir değerlendirme. Türkbilgi, 30, 167-186.
- Ergin, M. (1988). Türk dil bilgisi. İstanbul: Bayrak Basım Yayım Tanıtım.
- Kalfa, M. (2019). Yabancılara Türkçe öğretiminde “-mA”k” ve “-mA”” master eklerinin öğretimi. Ana Dili Eğitimi Dergisi Journal of Mother Tongue Education, 7(4), 1063-1076.
- Kara, M. (2010). Gazi Üniversitesi TÖMER öğrencilerinin Türkçe öğrenirken karşılaştıkları sorunlar ve bunların çözümüne yönelik öneriler. Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, VIII(3), 661-696.
- Kılıç, T. (2017). Yedi iklim Türkçe ve İstanbul yabancılar için Türkçe öğretim setlerindeki filimsilerin kullanım sıklığının belirlenmesi. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Nevşehir.
- Kıral, B. (2020). Nitel bir veri analizi yöntemi olarak doküman analizi. Siirt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 8(15), 170-189.
- Korkmaz, Z. (2009). Türkiye Türkçesi grameri şekil bilgisi. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Kurt, M. (2016). Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde dil bilgisinin işlevi. Y. Faruk vd. (Ed.). Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi kuramlar-yöntemler-beceriler-uygulamalar. (ss. 261-266). Ankara: Pegem Akademi.
- Melanlioğlu, D. (2012). Yabancılara Türkçe öğretenlerin hâl eklerinin öğretimine ilişkin görüşleri: nitel bir araştırma. Turkish Studies, VII(4), 2401-2411.
- Mert, O. (2003). Türkçede hâl kategorisi ve öğretimi. Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi, XXI, 25-31.

- Msakhuradze, M. (2019). Türkçe ad durum eklerinin Gürcü öğrencilere öğretiminde karşılaşılan sorunlar. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Ankara.
- Ömeroğlu, E. (2016). Yabancılara Türkçe Öğretimi için hazırlanmış ders kitaplarının incelenmesi. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya.
- Sakallı, E. (2016). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde Türk soylu öğrencilerle Türk soylu olmayan öğrencilere durum eklerinin öğretilmesi meselesi. Uşak Üniversitesi Eğitim Araştırmaları Dergisi, 11(2), 101-108.
- Uzun, N. E. (Ed.). (2010). Yeni Hitit 1 yabancılar için Türkçe ders kitabı. Ankara: Ankara Üniversitesi Yayınları.
- Vural, H. ve Böler, T. (2017). Ses ve şekil bilgisi. İstanbul: Kesit Yayınları.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2008). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri. Ankara: Seçkin Yayınevi.

TEACHING NOUN CASE SUFFIXES AND GERUND INFINITIVES IN TEACHING TURKISH AS A FOREIGN LANGUAGE*

Ülkemizde göçmen nüfusun ve son yıllarda üniversite eğitimi almaya gelen öğrenci sayısının artması, Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesine daha fazla önem verilmesine neden olmuştur. Türkçe öğreten merkezlerin artması, ders kitaplarının çeşitliliği ve bu alandaki talebi karşılama çabaları sevindiricidir. Bununla birlikte, Türkçe öğretim setlerinde dil bilgisi yapılarının öğretilme sırası farklılık göstermekte ve uzman görüşlerine göre birbirini izleyen dil bilgisi yapılarının öğretilmesi aralıklı olarak yapıldığı için öğrenciler yapılar arasındaki ilişkiyi kuramamaktadır. Bu çalışmada Türkçe öğretim setlerinde ad durum ekleri ve ad eylemlerin öğretilme şekli ve zamanlaması incelenmiştir. Çalışmanın amacı, belirlenen Türkçe öğretim setlerinde bu iki dil bilgisi yapısının hangi düzeyde ve ne şekilde öğretildiğini belirlemek ve bu yapıların hangi düzeylerde öğretilmesi, nasıl ve hangi sırayla açıklanması gerektiğini belirlemektir.

Çalışmada nitel bir araştırma yöntemi olan doküman analizi kullanılmıştır. Çalışma dokümanları olarak Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe öğretim seti, Gazi Yabancılar İçin Türkçe öğretim seti, Yedi İklim Türkçe Yunus Emre Enstitüsü öğretim seti, İstanbul Yabancılar İçin Türkçe öğretim seti belirlenmiştir. İncelenen öğretim setlerinde ad durum eklerinin A1 seviyesinde ancak ad eylemlerin farklı seviyelerde yer aldığı, yani birbiriyle bağlantılı iki yapının birbirinden bağımsız ele alındığı ve öğretiminin aralıklı yapıldığı, yapılar aralarında öğrencinin kurabileceği bağın yeterince belirtilmediği tespit edilmiştir. Çalışmada söz konusu yapıların birbiriyle bağlantılı olduğu, aynı seviyede art arda nasıl anlatılması gerektiği örneklerle verilmiştir.

Anahtar Sözcükler: Ad Eylem, Ad Durum Ekleri, Türkçe Öğretim Setleri, Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi.

TÜRKÇENİN YABANCI DİL OLARAK ÖĞRETİMİNDE AD DURUM EKLERİ VE AD EYLEMLERİN ÖĞRETİMİ

The increase in the immigrant population in our country and the number of students coming to get university education in recent years has led to more emphasis to be put on teaching Turkish as a foreign language. The increase in centers teaching Turkish, the diversity of textbooks and the efforts to meet the demand in this field are pleasing. However, the order of teaching grammar structures in Turkish teaching sets differs and according to the expert opinions, learners cannot establish the connection in between as the teaching of successive grammatical structures is done intermittently, and thus, they can't realize the relationship between the structures that are the continuation of each other. In this study, the way and timing of teaching noun case suffixes and gerund infinitives in Turkish teaching sets were examined. The aim of the study is to determine at what level and in what way these two grammar structures are taught in the determined Turkish teaching sets, and to determine the levels at which these structures should be taught, how and in which order they should be explained.

In the study, document analysis, which is a qualitative research method, was used. Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe teaching set, Gazi Yabancılar İçin Türkçe teaching set, Yedi İklim Türkçe Yunus Emre Enstitüsü teaching set, and İstanbul Yabancılar İçin Türkçe teaching set were determined as documents to analyze. It was determined that in the examined teaching sets, the noun case suffixes are at the A1 level while gerund infinitives are at different levels, that is, the two interrelated structures are addressed independently from each other, the teaching is done intermittently, and the connection that learners can make between the structures is not sufficiently specified. In the study, it is shown with examples that these structures are interconnected and how they should be explained successively at the same level.

Keywords: *Gerund Infinitives, Noun Case Suffixes, Turkish Teaching Sets, Teaching Turkish As A Foreign Language.*

*This article is extended from the the presentation "Teaching of prepositions of time and gerund infinitive in Turkish to foreigners" on 12 December at EDUCCON 2020 Empower Teaching.

INTRODUCTION

Teaching a language as a foreign language and how to teach it have been a subject that has drawn attention from researchers for many years, and many experimental methods have been applied in this field. While in teaching that starts with the grammar translation method and continues with ear training method as the

basis, in recent years the understanding of education views grammar as a tool rather than a goal. Today, methods based on four basic skills are used in international language teaching centers. Grammar supports four basic skills. Thus, basic skills in language teaching are supported by grammar teaching which provides effectiveness in oral and written expressions.

In the Common European Framework of Reference for Languages (2009), a grammatical skill is defined as the ability to learn and apply the grammatical rules of a language. It is stated that what is fundamental in grammar is not to memorize language patterns, but to understand and explain phrases and sentences produced according to rules (DİOBM, 2009, p. 107). Making the learner competent in four basic skills is the main purpose of second language teaching. Grammar is needed for the development of these skills. Grammar teaching is necessary in teaching Turkish as a foreign language as well as in teaching other languages (Melanlioğlu, 2012, p. 2402). Grammar rules have an important role in language teaching. However, the way they are taught and to associate them with the basic skills in language teaching are very important (Kurt, 2016, p. 265).

TEACHING SIMILAR GRAMMAR STRUCTURES

Teaching Noun Case Suffixes

Teaching noun case suffixes and gerund infinitives, which particularly enable speaking and writing skills to be effective in teaching Turkish, is one of the grammar topics that couldn't be agreed upon. As important as teaching the functions of noun case suffixes and gerund infinitives in teaching Turkish as a mother tongue, it is equally important in teaching Turkish as a foreign language. Vural and Böler (2017, p. 149) indicate that noun case suffixes provide the relationship of a noun with other words. In teaching noun case suffixes, which are defined by Korkmaz (2009, p. 23) as suffixes that meet the meaning relationship between nouns and verbs in a sentence, and as situations in which the noun is in relation to other words by Ergin (1998, p.226), the apparent function of the suffix apart from the meaning it gives to the sentence and the name in the sentence is taken as the basis. Mert (2003, p. 27) states that in studies conducted on Turkish grammar, the suffix is examined in terms of morphemes in the teaching of noun case suffixes. Balyemez (2016, p. 77) states that the meaning that the noun case suffixes add to the sentence is not limited to the cases that give the affix its name, that the suffixes gain new functions over time and add different meanings to the sentence, and states that teaching noun case suffixes is a process that requires time and effort.

In many studies on the subject, it is stated that the subject of noun case suffixes is one of the main problems in teaching Turkish as a foreign language. It is seen that even a learner who can produce sentences using many grammatical structures may

use the noun case suffixes incorrectly, which is not easy to use correctly in written and oral expression. According to the results of the study, it is emphasized that there are problems in the application of noun case suffixes in teaching Turkish as a second language (Açık, 2008); it is seen that there are errors caused by the incorrect use of noun case suffixes or the absence of these suffixes in the sentence, and it is indicated that this is a research topic that needs to be studied in particular (Kara, 2010). In some studies, it is stated that foreign students make mistakes, especially in the case of suffixes for direction and specification, due to the meaning of these suffixes in their mother tongue (Candaş Karababa, 2009, p. 273). Unnecessary use of suffixes, not using them where necessary, and mistakes made in the use of noun suffixes with verbs are considered as the main problems (Melanlıoğlu, 2012, p. 2409), and it is also stated that language learners sometimes have difficulty in predicting which noun suffix to use with verbs (Erdem, 2015, p. 182).

Teaching Gerund Infinitives

It is important for a learner to know how to connect nouns with verbs, then the relationship between the first verb and the second verb in turning verbs into nouns, to understand that these two grammatical structures are not very different from each other and that they are a continuation of each other while learning Turkish as a foreign language. It is necessary to understand the function of noun case suffixes well and to use verbal and written expression skills effectively. Sakallı (2016, p. 102) draws attention to this situation by stating that teaching methods used before in teaching Turkish as a foreign language should be re-evaluated and that new practices should be implemented in teaching noun case suffixes. This envisions the adoption of certain new understandings in teaching these grammatical structures.

In teaching sets prepared for the teaching of Turkish as a foreign language, it is seen that the noun case suffixes that connect verbs and nouns are taught after the verbs are taught. Different stages and different timings are observed in the teaching of noun case suffixes. In some Turkish teaching sets, grammatical naming is used in the same unit as being, leaving, tending, and indicating (Aydemir, 2015, A2, pp. 70-82) while in some they are taught as patterns with the questions of from where, to where, and where without grammatical naming (Ateş et al., 2019, A1, p. 51). In other sets, they are taught in two sections: three noun suffixes are taught first as orientation, staying, exiting (Uzun, 2010, p. 25) followed by the suffix for specifying (Uzun, 2010, p. 69). In Turkish teaching sets, there is no common usage in terms of the order of the noun case suffixes, the time of presentation or grammatical naming. It is noteworthy that the teaching of gerund infinitives is at the A2, B1 or B2 levels of Turkish teaching sets, and that the relationship between these two grammatical structures in terms of the use of gerund infinitives with noun case suffixes is not emphasized.

In a study on teaching gerund infinitives to foreigners, in teaching methods based on a constructivist approach, it is said that a connection is established between previously learned subjects and newly learned subjects, and that the subjects that are sequential in themselves are spread by the teacher in the teaching process, and while the subjects are spread throughout this process, it is stated that general teaching principles such as from concrete to abstract, from easy to difficult, from simple to complex, and from specific to general are used. -mA, -mAk, -(I)ş noun verb suffixes are formulated and taught under the name of noun verb suffixes; however, it is emphasized that the spiral order that should be in grammar teaching is ignored, and the statement of “Even if there is no negativity when it is given in order, the fact that it is presented under one heading as grammar does not comply with the spiral order that is envisioned to be used in foreign language teaching” is used (Kalfa, 2019, p.1072-1074). In this case, it can be thought that while teaching gerund infinitives, the necessity of associating with noun case suffixes and the successive teaching will be more efficient than a constructivist approach.

The Purpose and Significance of the Study

Noun case suffixes in teaching Turkish as a foreign language seem easy to teach and thus, they are grammatical structures included at the A1 level in books. Although they may seem as a simple grammar structure on the surface, they are quite complex in content and difficult to explain to the learner when appropriate. When it is not understood enough, it is observed that although all complex grammatical structures are used in the sentence at the right place and time, mistakes are still made on noun case suffixes and gerund infinitives. In the examined Turkish teaching sets, it is seen that gerund infinitives are included at A2, B1 or B2 levels -one or two levels after the noun case suffixes included in the A1 level. It was determined that gerund infinitives are included in A2 level in the Yedi İklim Türkçe Yunus Emre Enstitüsü textbook (Ateş et al., 2019), in A2 level in Yeni Hitit 1 Yabancılar İçin Türkçe textbook (Uzun, 2010), in B1 level in İstanbul Yabancılar İçin Türkçe textbook (Aslan, 2014), and B1 level in Gazi Yabancılar İçin Türkçe Dil Bilgisi B2-C1 textbook (Aydemir, 2015).

One of the most important materials needed in teaching Turkish as a foreign language is textbooks. If these books are not qualified and functional, there may be problems in reaching the goals in language teaching (Ömeroğlu, 2016). The two grammatical structures that are the subject of the study are structures that follow each other. In order to see or show the connection between these structures, the subject should be reminded and the relationship between the two subjects should be noticed. The aim of the study is to determine at what level and in what way these two grammatical structures are taught in the selected Turkish teaching sets, and to indicate with examples how these structures, which are related to each other, should be explained for an effective teaching.

Are noun case suffixes referenced when teaching gerund infinitives after noun case suffixes in the four Turkish teaching sets selected?

What's the order used in teaching noun case suffixes and gerund infinitives?

METHOD

Research Design

In this study, document review (analysis) model, a qualitative research method, was used. "Qualitative research can be defined as research in which qualitative data collection methods such as observation, interview and document analysis are used, and a qualitative process is followed to reveal facts and events in a natural environment in a realistic and holistic manner" (Yıldırım & Şimşek, 2008, p. 39). Document review, on the other hand, is a systematic method used to examine and evaluate all documents, including printed and electronic materials (Kıral, 2020). Similar to other methods used in qualitative research, document analysis requires examination and interpretation of data in order to make sense of it, to form an understanding about the subject, and to develop empirical knowledge (Corbin & Strauss, 2008).

Research Sample

The study is based on four main textbooks that are widely used in teaching Turkish as a foreign language in Turkish teaching centers in our country. The materials to be reviewed in this study include İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı A1 (Aslan, 2014); İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı B1 (Aslan, 2014); Yedi İklim Türkçe Yunus Emre Enstitüsü Ders Kitabı A1 (Ateş vd., 2019), Yedi İklim Türkçe Yunus Emre Enstitüsü Ders Kitabı A2 (Ateş vd., 2019); Yeni Hitit 1 Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı (Uzun, 2010); Gazi Yabancılar İçin Türkçe Dil Bilgisi A1-A2-B1 (Aydemir, 2015), Gazi Yabancılar İçin Türkçe Dil Bilgisi B2-C1 (Aydemir, 2015).

The selected sample sets are widely used in the field of teaching Turkish as a foreign language in Turkey which is why they are considered as the sample of the study. In the four books identified, the level of noun case suffixes and gerund infinitives are addressed, how they are explained, and under what grammatical name they are presented were reviewed, sample texts are selected from sections providing content explanation, and whether the similarity of these two grammar structures are explained is examined.

In this study determining how the noun case suffixes and gerund infinitives are addressed in the textbook sets, it was found that these two topics, which are conti-

uation of each other, are addressed as independent topics which is considered an area of improvement based on expert opinions, recommendations are provided, opinions of three academicians specialized in the field of teaching Turkish as a foreign language were sought and necessary corrections are made, and the study was finalized.

FINDINGS

(The information taken from the books is given in italics to avoid confusion with explanatory sentences.)

İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı A1 (Aslan, 2014)

In the Istanbul textbook, it was found that the noun case suffixes are presented in three sections and at the A1 level.

Bulunma Durumu: (-DA) (The Locative Case) is the first noun case suffix included in the second chapter of A1 level and presented without any Turkish explanation but instead with the explanation of “The locative case roughly covers the functions of the prepositions “in, on and at” in English” (A1, p. 23)

The topic instruction started with the questions of *nerede?/kimde?*, grammar information of *a, ı, o, u → -Da / e, i, ö, ü → -De* is explained, and examples such as *where are the students?students are in the classroom, who has the pen? The teacher has the pen* are provided.

The other two noun case suffixes are presented in chapter three of A1 level (A1, p. 44) as follows:

Yönelme Durumu (Dative Case): Fiilin yöneldiği, yaklaştığı varlığı gösterir.

a, ı, o, u → -(y)a

e, i, ö, ü → -(y)e

Her sabah işe gidiyorum.

Öğretmen derse başlıyor.

Uzaklaşma Durumu (Ablative Case): Bu ek, varlığın bir yerden ayrıldığını, uzaklaştığını gösterir. Varlığın yerinin değiştiğini bildirir.

a, ı, o, u → -Dan

e, i, ö, ü → -Den

Taksim’de otobüsten iniyorum.

Aslı köpekten çok korkuyor.

Belirtme Eki - (y)I (Accusative Case): (A1, p. 61) The accusative case suffix is presented in the fourth chapter of the A1 level, after the three noun case suffixes, and as an belirtme eki, not as a belirtme durumu. Additionally, it is stated that the affix has five different meanings.

a, ı → -(y)ı

e, i → -(y)i

o,u → -(y)u

ö,ü → -(y)ü

1. Cümlenin nesnesi belirli, bilinen bir nesneyse: Babam araba yıkıyor. Babam arabayı yıkıyor.

2. Cümlenin nesnesi özel bir isim ise: Ayşe'yi bekliyor musun? İstanbul'u geziyorum.

3. Cümlenin nesnesi zamir ise: Biz onları tanımıyoruz. Seni bekliyorum.

4. Cümlenin nesnesi iyelik eki veya tamlama eki almış ise: Kitabını bana ver. Her hafta anneannemi ziyaret ediyorum.

5. Cümlenin nesnesi, "bu, şu, o, hangi, bütün, bazı" gibi sıfatları almış ise: Bu elbiseyi alıyorum. Ne kadar? Hangi kalemi istiyorsun? Bütün arkadaşlarımı seviyorum.

Gerund infinitives are presented in two parts in the second chapter of B1 level, which is the second book of the Turkish teaching set. The first part is given as follows and as a note, it is stated that this suffix also makes fixed nouns.

İsim-Fiil Ekleri (-mAk, -mA): Adlaştırma, bir fiilin cümle içerisinde ad görevinde kullanılması demektir. Türkçede adlaştırma, fiile -mAk, -mA ve -(y)İş eklerinin getirilmesi ile yapılır. Bu ekler bütün fiil kök ve gövdelerine gelebilir. Bu eki alan fiiller cümlede isim gibi kullanılarak bir işin, hareketin adı olur. Bu eklerden sonra ad durum ekleri gelebilir (B1, p. 26).

fiil + mAk

fiil + mA

Tatil yapmak, dinlenmek her insanın ihtiyacıdır.

Evime yeni bir çalışma masası aldım.

NOT: -mAk eki kalıcı isimler yapar.

Örnek: Sabah marketten taze ekmek aldım.

Mangalı yakmak için çakmak var mı?

Çok yağlı yemekleri sevmiyorum.

In the same section, the use of gerund infinitives with the possessive suffix is given, and their use is specified with noun case suffixes with the explanation of “Bu eklerden sonra ad durum ekleri gelebilir.” However, the topic is not addressed deeply.

fiil + mA + iyelik eki

Doğum günüme onun gelmesini istemiyorum.

Komşular yüksek sesle müzik dinlememizden rahatsız oluyor.

Senin odanı toplamamana çok kızıyorum.

In the same chapter, -(y)İş is presented as gerund infinitive in the second section, but it is not mentioned that it makes permanent nouns as in the -mAk, -mA gerund infinitives.

İsim-Fiil Ekleri (-(y)İş)

Bu ek, fiil kök ve gövdelerine gelerek fiili isimleştirir. Bu ek daha çok fiilin yapılaş biçimini, tarzını belirtir.

fiil + (y)İş + (iyelik eki)

Onun bakışlarından hiç hoşlanmıyorum.

Yeni programdaki değişiklikler için herkesin görüşünü almak lazım. (B1, s. 30).

Noun case suffixes are presented at the A1 level, and gerund infinitives are presented at the B1 level of the İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı. Necessary explanations are provided about the grammatical naming of these grammatical structures and suffixes. Five different functions are specified for the A1-level denotative case. After two levels, that is, at the B1 level, gerund infinitives are explained but their connection with the noun case suffixes is not specified, and only a few sentences about the noun case suffixes are provided as examples.

(Gazi Üniversitesi TÖMER) Yabancılar İçin Türkçe Dil Bilgisi (Aydemir, 2015)

In this teaching set, noun case suffixes are given in detail under case category at A2 level, and not only the way the suffixes are added to verbs and nouns are explained, but also their different functions. Next to the suffixes, explanations describing their functions and examples are given. Verbs in which each noun case suffix is used in general are listed.

Bulunma Hâli: Cümlede bulunma hâli almış bir sözcük fiilin ya da durumun nerede, kimde, ne zaman, saat kaçta gerçekleştiğini gösterir (A1-A2-B1, p. 70-75).

İsim+-da/-de/-ta/-te + fiil/isim yüklem

İşlev 1: İsim yüklemli cümlede öznenin (kişi ya da nesne, kavram) yerini bildirir. Bu tip cümlelerde yüklem isimdir ve cümlede ek fiilin zamanları kullanılır.

Ali şimdi okulda.

Ben işteyim.

İşlev 2: Fiil yüklemli cümlelerde hareket eylem, iş nerede kimde gerçekleşiyor, bunu gösterir.

Ali Ankara'da yaşıyor.

Selma otelde kalıyor.

İşlev 3: Cümlede iş, hareket, durum, ne zaman/ saat kaçta, bunu bildirir.

Saat birde. 1980'de.

İşlev 4: Var-yok cümleleri. Bulunma halli sözcükler bir varlığın ya da nesnenin bir kişide ya da bir yerde varlığını veya yokluğunu gösteren cümlelerde kullanılır.

Bende para var.

Okulda bilgisayar yok.

Ayrılma Hâli: (A1-A2-B1, s. 75-79). Ayrılma ad durum eki yedi işlev halinde verilmiş, aslında ad eylemler başlığı altında anlatılması gereken dil bilgisi yapısı dördüncü işlev olarak verilmiştir.

İsim+-dan/-den/-tan/-ten + fiil

İşlev 1: Ayrılma hâli hareketin kaynağını, hareketin başlangıç noktasını gösterir.

Ben okuldan geliyorum.

Ali şimdi yurttan çıkıyor.

İşlev 2: Ayrılma hâli bütünü bir parçasını hareketle ilişkilendirme görevinde kullanılır. Hareketin ilgili olduğu nesneyi, kavramı gösterir.

Ben pastadan bir parça yedim.

Bu gömleklere aldım.

İşlev 3: Hareketin sebebini gösterir.

Ağaç susuzluktan kurudu.

Ali soğuktan hasta oldu.

İşlev 4: Hareketin sebebini gösterir. Bu tip cümlelerde sebep bir fiildir.

Düşünmekten başım ağrıdı.

Çok çalışmaktan hasta oldum.

İşlev 5: Ayrılma, karşılaştırma içeren cümlelerde kullanılır.

Ali, Ahmet'ten daha çalışkandır.

İstanbul, Ankara'dan daha kalabalıktır.

İşlev 6: Ayrılma hâli, başlangıç zamanının ya da noktasının bildirilmesi görevinde kullanılır.

Sabahtan beri sürekli çalışıyorum.

Dünden beri hastayım.

İşlev 7: Zamanda ve mekânda sınırlama. Bulunma hâli başlangıç ve bitiş sınırını gösterme görevi içinde yer alır.

Her gün okuldan yurda kadar yürüyorum.

Yolculukta, Ankara'dan İstanbul'a kadar uyudu.

Yönelme Hâli: (A1-A2-B1, p. 79-81). It is stated that the dative noun case suffix has four different functions.

İsim+-a/-e/-ya/-ye + fiil

İşlev 1: Yönelme hâli eki almış bir sözcük hareketin yöneldiği noktayı, hedefi ya da amacı gösterir. Nereye, kime sorularına cevap verir.

Ali koltuğa oturdu.

Biz hocamıza teşekkür ettik.

İşlev 2: Fiilin gerçekleşeceği zamanı bildirir. Böyle cümleler gelecek zaman anlamı taşır.

Yarına sınav var.

Akşama sinemaya gidiyoruz.

İşlev 3: Fiilin gerçekleşeceği zamanı, mekânı, mesafeyi sınırlama görevinde

kullanılır. Hareketin bitiş noktasını gösterir. Cümlede bu eki almış sözcük ne zamana kadar, saat kaç kadar, nereye, kime kadar sorularının cevabıdır.

Öğleye kadar parkta oturdum.

Her gün okuluma kadar yürüyorum.

İşlev 4: Eylemin amacını, hedefini göstermek için kullanılır.

Çiçekler sana.

Size bir zarf var.

Belirtme Hâli: (A1-A2-B1, p. 82-84). While it is stated that the accusative case suffix has five different functions in the Istanbul book, it is shown here as a single function.

İşlev: Bu hâl eki fiildeki hareketten etkilenen kişinin, varlığın, nesnenin, konuşan kişi ve dinleyen kişi için belirli, bilinen, tanınan olduğunu gösterir. Belirli olan bu ismi işaretler.

Babam evi boyuyor.

Öğrenci tahtayı temizliyor.

Gerund infinitives are presented under noun verbs at the level of B2-C1 in three sections in the second book of the Turkish teaching set.

İsim Fiiller

Fiil+-mak/-mek (B2-C1, s. 40-43)

İşlev 1: Mastar ekidir, fiillerin adını bu ek ile söyleriz: görmek, oturmak, taşınmak, rahatlamak, içmek, söylemek, uyumak...

İşlev 2: Genel ifadeler anlatır; nesnel, genel geçerliği olan cümlelerde ve tanım/tarif cümlelerinde kullanılır.

Apart from these two functions, the uses of the suffix -mAk giving the meanings of “purpose, reason, request, necessity, adverb, approach and besides” to the sentence are also presented and it is stated that this suffix has ten different functions.

-ma / -me fiil + -ma /-me (B2-C1, s. 43-44)

İşlev 1: Bu ek daha çok kişi bağlantılı olarak kullanılır; öznelerle kullanılır ya da isim tamlamaları içinde kullanılır. -ma/-me ekli isimler tüm hâl ekleri; iyelik ekleri; çokluk eki ile kullanılır.

İşlev 2: Edatlarla birlikte kullanılır: Konuşmamın öncesinde herkesi selamladım.

-ma/-me ekli bazı isimler kalıplaşmıştır, kalıcıdır; bu kelimelerin kafamızda fotoğrafları; şekil olarak karşılıkları vardır: toplama, çıkarma, çarpma, bölme, okuma, okuma-yazma, konuşma, okuma hızı, yazma becerisi, bazlama, dövme, dolma, kavurma, basma, bağlama, kınama, dondurma, şekerleme, haşlama, yüzme havuzu, oturma odası, çalışma odası.

-ış / -iş / -uş / -üş (B2-C1, s. 45)

fiil + -ış / -iş / -uş / -üş

İşlev: Bu ek, bir kişiye ya da duruma özgü olan, ait olan hareketleri gösterir. gülmek/ gülme/ gülüş

Gülmek genelde mutluluk işaretidir.

Dışarıdan kuvvetli bir gülme sesi geldi.

Selma'nın gülüşü eşsizdir. (Selma'ya özgü gülme biçimi)

Kural: Bu ek ile yapılan kelimeler, tamamen kalıplaşmış, kalıcı isimlerdir: gidiş, geliş, duruş, bakış, gülüş, dokunuş, öpüş, yıkılış, bekleyiş, iniş, çıkış, dönüş, giriş, çıkış, oturuş, kalkış, deyiş, duyuş, görüş, inanış, kavrayış, davranış...

In the teaching set prepared by Gazi University, both noun case suffixes and gerund infinitives are presented with their multiple functions and explained in detail. The features of making fixed nouns of -mA and -(y)Is suffixes are mentioned; however, it is not emphasized that noun case suffixes and gerund infinitives are grammatical structures that are connected.

Yedi İklim Türkçe (Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti Ders Kitabı) (Ateş vd., 2019)

The noun case suffixes of locative, accusative, ablative and dative are given without grammatical naming in the second unit of the A1 level. Additionally, it was seen that teaching occurred with questions of nerede, neyi, nereden, nereye and the answers provided to them.

Ne, kim nerede? (A1, s. 42).

Doktor hastanede.

Yumurta sepette.

Meyve ağaçta.

Belirtme Ad Durum Eki

This was addressed under “Haydi öğrenelim” (A1, p. 50) and taught through fixed sentences and no grammatical explanation is provided.

Kitap oku→Kitabı oku.

Çiçek suluyorum→Çiçeği suluyorum.

Havuç ye→Havucu ye.

Nereden geliyorsun? (A1, p. 51)

Nereden geliyorsun?

Çarşıdan geliyorum.

Nereden Nereye? (A1, s. 51)

Sema nereden çıkıyor?

Sema hastaneden çıkıyor.

Nereye gidiyor?/ Üniversiteye gidiyor.

-mA, -mAk, -(y)Iş gerund infinitives are given in two parts without grammatical naming (as in the teaching of case suffixes) in the fourth chapter of the A2 level, which is the second book of the Turkish teaching set. It was observed that no grammar explanation was provided. Words such as alışveriş, satış, anlatış, gidiş, dönüş, gülüş, sürüş, bakış which are fixed through the suffix are given without explanation and activities included filling in the blanks.

-mek / -mak -me / -ma (A2, p. 74-75)

Ülkemin her yerini gezmek, tanımak istiyorum.

Hastalar, bekleme odasında muayene olmayı bekliyor.

Sigara içmek yasaktır.

Oturma odasına koltuk almak istiyorum.

-Iş (A2, p. 78)

Uçağın kalkış saatini biliyor musunuz?

Turistler, Nemrut Dağı'nda güneşin doğuşunu seyrediyorlar.

Bebeğin gülüşü çok güzel.

It was determined that the noun case suffixes are given at the A1 level of the Yedi İklim Türkçe Yunus Emre Enstitüsü Ders Kitabı and gerund infinitives are given at the A2 level. It was found that there are no grammatical naming or explanations and the connection between the two grammatical structures are not addressed.

Yeni Hitit 1 Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı (Uzun, 2010)

The Yeni Hitit Yabancılar Türkçe Ders Kitabı, published by Ankara University TÖMER, consists of three sets. Noun case suffixes and gerund infinitives, which are the focus of the study, are addressed in the Yeni Hitit 1 in the same book; however, each book contains two levels. Three of the noun case suffixes (locative, ablative, dative) are presented in the second unit at the A1 level of the book, while the accusative noun case suffix is given in the sixth unit, which is the last unit of the A1 level. The suffixes are presented in a table, and sentences using suffixes are presented as examples. There is no grammatical explanation about when and how to use the suffix.

Durum (yönelme, kalma, çıkma) -(y)E,-DE,-Den (Hitit 1, p. 25)

Öğrenciler sınıfa giriyor.

Öğretmen öğrenciye soru soruyor.

Öğretmen okuldan eve yürüyor.

Ayşe Bebek'te oturuyor.

Durum(belirtme) -(y)İ (Hitit 1, p. 69)

Bu arabayı alıyorum.

Çocuğu gördün mü?

Çocuklar okulu sevmiyor.

Gerund infinitives are given as a single unit in the tenth chapter at the A2 level, which is the second part of the Hitit 1 book, in a table and under Adlaştırma. In the table, no explanation is given about the way the suffix is used or in what sense it is used, but sentences using suffixes are provided as examples. Explanations and examples about the use of suffix with fixed expressions are not included.

Adlaştırma -mE,-mEk,-(y)İş (Hitit 1, s. 117)

Burada müzik dinlemem sizi rahatsız ediyor mu?

Doğum günümü hatırlamaman çok kötü.

Bugün televizyon izlemek istemiyorum.

Bence daha çok çalışması gerek.

Onun gülüşü herkesin dikkatini çekiyor.

Although grammatical naming is used in the Yeni Hitit 1 Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı in both noun case suffixes and gerund infinitives, no explanation is given about the topics. Grammar structures are given with example sentences. The two grammar topics were addressed independently at separate levels and chapters, and the relationship with noun case suffixes was not emphasized while explaining gerund infinitives.

RESULT AND DISCUSSION

The textbooks of İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı A1, B1; Yedi İklim Türkçe Yunus Emre Enstitüsü Ders Kitabı A1, A2; Yeni Hitit 1 Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı; Yabancılar İçin Türkçe Dil Bilgisi A1-A2-B1; Yabancılar İçin Türkçe Dil Bilgisi B2-C1 that are used in teaching as a foreign language were reviewed to determine how noun case suffixes and gerund infinitives are taught. It was found that the noun case suffixes are given at the A1 level in each set, but the teaching of gerund infinitives are introduced at different levels. Activities of teaching Turkish as a foreign language differ according to language teaching sets (Çangal and Kırış, 2021). Side functions of noun case suffixes are taught only by presenting them together with gerund infinitives (Çangal & Başar, 2018). Noun case suffixes are one of the structures where students make many mistakes in teaching Turkish as a foreign language (Duman, 2013; Barcın, 2019; Sakallı, 2016).

As a result, it was found that in teaching the topics -which are the focus of this study- in Yedi İklim Türkçe Yunus Emre Enstitüsü Ders Kitabı A1, A2, grammar naming and explanations are not offered, and they are presented as independent grammatical structures. Grammatical naming is provided in the Yeni Hitit 1 Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı, but there are no explanations. The approach for teaching includes using sentences as examples. The two grammar topics are given independently of each other at separate levels and chapters. In the İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı A1, B1, grammatical naming is made, explanations of the suffixes are given, and five different functions have been specified for accusative cases. Gerund infinitives are given after two levels; however, its connection with the noun case suffixes is not emphasized, and only in one or two example sentences they are used with the noun case suffix. The suffixes are given in detail in the Gazi University TÖMER Yabancılar İçin Türkçe Dil Bilgisi B2-C1 book; but again, no connection is made between the two grammatical structures. Kalfa (2019) stated that the teaching of gerund infinitives (-mAk, -mA) in the textbooks for teaching Turkish as a foreign language is not effective.

In order to teach students more effectively in the teaching of noun case suffixes and gerund infinitives, the following points can be taken into consideration:

1. The teaching of noun case suffixes can be given with interrogative pronouns without grammatical naming in the first or second units after teaching verbs at the A1 level (as in Yedi İklim Türkçe Yunus Emre Enstitüsü Ders Kitabı A1). Which noun case suffix is used as an answer to which question and with which personal pronouns can be indicated in a simple table.

Table 1. Use of case suffixes with questions and personal pronouns

Then, which verb is used with which noun case suffix as an answer to which question can be given. As it is not possible to provide all the verbs here, it is necessary to look at the basic vocabulary of this level and to determine which verbs are used at the A1 level.

Table 2. Use of case suffixes with question adverbs and pronouns

kime	kimde	kimden	kimi
bana	bende	benden	beni
sana	sende	senden	seni
ona	onda	ondan	onu
bize	bizde	bizden	bizi
size	sizde	sizden	sizi
onlara	onlarda	onlardan	onları

After teaching with nouns, verbs can be given with the same question pronouns and adverbs. Transition to verbs can also be made through nouns.

Ben kurs+a gidiyorum.

Ben kursta Türkçe öğren-meye gidiyorum.

Ben ders+ten sıkıldım.

Ben her gün okula git-mekten sıkıldım.

By increasing the number of these examples, it can be shown that these two grammatical structures are not different from each other, and a table can be created for verbs.

Teaching the additional functions of the noun case suffixes, can be given at the B1 level in the second chapter. For example, the ablative case suffix -DA (Ağaç susuzluktan kurudu) states reason, showing the beginning of time (Akşamdan gitti); -A states the the purpose, goal (Sana bir hediyem var), stating time (Şu an o kitap yok ama haftaya gelir).

Table 3. Use of gerund infinitives with noun case suffixes

nede -mAktA	neden -mAktAn	neye -mAyA	neyi - mayI
kararlı+iyelik eki	sıkıl-	başla-	unut-
yarar var	yorul-	çalış-	hatırla-
zarar yok	bık-	karar ver-	sev-
sıkıntı yok	utan-	devam et-	öğren-
ısrar et-	çekin-	git-	iste-
diren-	kork-	gel-	dene-
inat et-	memnun+iyelik eki	yardımcı ol-	bırak-
	hoşlan-	gerek yok	özle-
			öğret-
			planla-
			sürdür-
			düşün-

After teaching the verbs that are used with noun case suffixes and that the same suffixes are added to other verbs that come before the same verbs, the use of gerund infinitives with possessive suffixes and noun case suffixes can be introduced.

Ben sen+den hoşlanmıyorum.

Ben senin gül-üş+ün+den hoşlanmıyorum.

Biz siz+i seviyoruz.

Biz sizin yürü-y-üş+ünüz+ü seviyoruz.

Ben köpek-ten korkuyorum.

Ben köpeğin beni ısır-ma+sı+n+dan korkuyorum.

2. In the second chapter, grammatical names of noun case suffixes at B1 level, some of the most important functions and the characteristic of creating fixed nouns of gerund infinitives -mA, -mAk, -(y)Is can be presented.

Table 4. Grammatical naming of noun case suffixes

Yönelme Durumu ad+(y)A	Bulunma Durumu ad+DA	Uzaklaşma Durumu ad+DAn	Belirtme Durumu ad+(y)I
bak-	yat-	nefret et-	sev-
git-	dur-	hoşlan-	gör-
yaz-	kal-	gel-	bil-
sor-	otur-	in-	anla-
cevap ver-	yaşa-	al-	anlat-
bin-	oyna-	çık-	öğren-
yalan söyle-	yürü-	para çek-	öğret-

Table 5. Creating fixed noun characteristic of gerund infinitives

-mA	-mAk	-(I)ş
dolma	ekmek	giriş
sarma	çakmak	çıkış
burma	yemek	kalkış
yarma		gidiş dönüş
dolama		vuruş
yanma		atış
bağlama		görüş
dondurma		inanış

(Tables are gives as samples. They do not include all the verbs that are used with noun case suffices and gerund infinitives. These tables can be improved by identifying verbs by levels.)

As a result, it is thought that if noun case suffixes and gerund infinitives are taught in two parts, the first part is at A level and the second part is at B level, the

confusion in this subject will be resolved and learning will be easier.

Since it has been determined that those who learn Turkish as a foreign language make mistakes about noun case suffixes (Msakhradze, 2019, p. 88), it is important to determine the structure and meaning characteristics of noun case suffixes (Doğan Kahtalı and Sis, 2020, p. 1167). It is thought that teaching gerund infinitives (Kılıç, 2017, p. 140) that are commonly used in teaching Turkish as a foreign language set in relation to noun case suffixes will ensure the integrity of the subject. Ensuring that noun case suffixes and gerund infinitives are given in the most effective way in teaching Turkish as a foreign language can prevent making mistakes in advanced levels in this subject.

ACKNOWLEDGEMENTS

We would like to thank Associate Professor Yıldırım Kayacan, Member of Yaşar Doğu Sports Sciences Faculty, Ondokuz Mayıs University, who contributed to our study.

Conflict of Interest

There is no personal or financial conflict of interest between the authors of the article within the scope of the study.

Contribution Level

Author 1: %60

Author 2: %40

REFERENCES

- Açık, F. (2008). Türkiye’de yabancılara Türkçe öğretilirken karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerileri. Uluslararası Türkçe Eğitimi ve Öğretimi Sempozyumu, KKTC.
- Aslan, F. (Ed.). (2014). İstanbul yabancılar için Türkçe ders kitabı A1, B1. İstanbul: Kültür Sanat Basımevi.
- Ateş, Ş. vd. (Ed.). (2019). Yedi iklim Türkçe Yunus Emre enstitüsü ders kitabı A1, A2. Ankara: Başak Matbaacılık.
- Aydemir, Y. (Ed.). (2015). Yabancılar için Türkçe dil bilgisi A1-A2-B1. Ankara: Ses Matbaacılık ve Yayıncılık.
- Aydemir, Y. (Ed.). (2015). Yabancılar için Türkçe dil bilgisi B2-C1. Ankara: Kalkan Matbaacılık.
- Balyemez, S. (2016). Dil bilgisi üzerine açıklamalar. Ankara: Pegem Akademi.
- Barcın, S. (2019). Kırgızlara Türkçe öğretiminde ad durum eklerinin yeri. Aydın Tömer Dil Dergisi, 4(1), 30-55.
- Candaş Karababa, C. (2009). Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi ve karşılaşılan sorunlar. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, XLII(2), 265-277.
- Corbin, J., Strauss, A. (2008). Basics of qualitative research: Techniques and procedures for developing grounded theory. Thousand Oaks: Sage.
- Çangal, Ö. ve Başar, U. (2018). Yabancılara Türkçe öğretiminde ad durum eklerinin yan işlevlerinin öğretilmesi. 21. Yüzyılda Eğitim ve Toplum Education and Society in the 21st Century, 7(19), 155-189.
- Çangal, Ö. ve Kırış A. (2021). Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen A2 düzeyi öğrencilerinin dil yapılarını kullanma alışkanlıkları. Rumeli Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi, (Ö9), 56-64.

- Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni DİOBM (2009). Ankara: MEB Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı Yayınları.
- Doğan Kahtalı, B. ve Sis, N. (2020). Türkçe öğretmeni adaylarının ad durum eklerini ve işlevlerini belirleyebilme düzeyleri. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 9(3), 1167-1179.
- Duman, G. B. (2013). Kırgızların Türkiye Türkçesi öğrenirken ad durum biçimbirimleriyle ilgili yaptıkları hatalar ve çözüm önerileri. *Dil ve Edebiyat Eğitimi Dergisi*, 2(5), 82.
- Erdem, M. (2015). Türk dillerinde belirtme yönelme durum eki değişmesi: bir değerlendirme. *Türkbilig*, 30, 167-186.
- Ergin, M. (1988). Türk dil bilgisi. İstanbul: Bayrak Basım Yayım Tanıtım.
- Kalfa, M. (2019). Yabancılara Türkçe öğretiminde “-mA^hk” ve “-mA^h” master eklerinin öğretimi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi Journal of Mother Tongue Education*, 7(4), 1063-1076.
- Kara, M. (2010). Gazi Üniversitesi TÖMER öğrencilerinin Türkçe öğrenirken karşılaştıkları sorunlar ve bunların çözümüne yönelik öneriler. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, VIII(3), 661-696.
- Kılıç, T. (2017). Yedi iklim Türkçe ve İstanbul yabancılar için Türkçe öğretim setlerindeki filimsilerin kullanım sıklığının belirlenmesi. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Nevşehir.
- Kıral, B. (2020). Nitel bir veri analizi yöntemi olarak doküman analizi. *Siirt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(15), 170-189.
- Korkmaz, Z. (2009). Türkiye Türkçesi grameri şekil bilgisi. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Kurt, M. (2016). Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde dil bilgisinin işlevi. Y. Faruk vd. (Ed.). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi kuramlar-yöntemler-beceriler-uygulamalar*. (ss. 261-266). Ankara: Pegem Akademi.
- Melanlioğlu, D. (2012). Yabancılara Türkçe öğretmenlerin hâl eklerinin öğretimine ilişkin görüşleri: nitel bir araştırma. *Turkish Studies*, VII(4), 2401-2411.
- Mert, O. (2003). Türkçede hâl kategorisi ve öğretimi. *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, XXI, 25-31.
- Msakhuradze, M. (2019). Türkçe ad durum eklerinin Gürcü öğrencilere öğretiminde karşılaşılan sorunlar. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Ankara.
- Ömeroğlu, E. (2016). Yabancılara Türkçe Öğretimi için hazırlanmış ders kitaplarının incelenmesi. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya.
- Sakallı, E. (2016). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde Türk soylu öğrencilerle Türk soylu olmayan öğrencilere ad durum eklerinin öğretilmesi meselesi. *Uşak Üniversitesi Eğitim Araştırmaları Dergisi*, II(2), 101-108.
- Uzun, N. E. (Ed.). (2010). *Yeni Hitit 1 yabancılar için Türkçe ders kitabı*. Ankara: Ankara Üniversitesi Yayınları.
- Vural, H. ve Böler, T. (2017). *Ses ve şekil bilgisi*. İstanbul: Kesit Yayınları.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2008). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınevi.